

4. Indicatoren voor preventie en beheer van agressie in de psychiatrie

Identificatienummer CFQAI 4b-PSY	Versienummer 0.1	14/10/2013	Pagina 1 van 7
-------------------------------------	---------------------	------------	-------------------

4.b Opleidingsbeleid aangaande preventie en beheer van agressie

Beschrijving van de indicator

Opleidingsbeleid aangaande preventie en beheer van agressie

Wijzigingen ten opzichte van vorige versie

Niet van toepassing.

Inhoud

1	Doelstellingen die door de Raad worden nagestreefd.....	2
2	Motivatie van de keuze van de indicator	2
3	Beschrijving van de indicator	3
4	Tellers en noemers	4
5	Domein.....	5
6	Communicatie/Rapportering	6
7	Interpretatie van resultaten.....	6
8	Referenties	6
9	Bijlagen	7

4. Indicatoren voor preventie en beheer van agressie in de psychiatrie

Identificatienummer CFQAI 4b-PSY	Versienummer 0.1	14/10/2013	Pagina 2 van 7
-------------------------------------	---------------------	------------	-------------------

4.b Opleidingsbeleid aangaande preventie en beheer van agressie

1 Doelstellingen die door de Raad worden nagestreefd

Het verbeteren van het veiligheidsgevoel, de sfeer in de betrokken eenheden en de perceptie van de persoonlijke efficiëntie ("self-efficacy") van het verzorgend personeel inzake de preventie en het omgaan met agressie.

Het verminderen van de incidentie of de intensiteit van agressieve incidenten die veroorzaakt kunnen worden door een gebrek aan verpleegkundige preventie en kennis aangaande de gepaste therapeutische gedragingen m.b.t. bepaalde psychiatrische aandoeningen teneinde deze beter te beheren.

In 2014 kunnen alle Belgische ziekenhuizen zich m.b.t. dit thema vergelijken, België kan zich met het buitenland vergelijken, de overheden kennen de situatie.

2 Motivatie van de keuze van de indicator

De FRKVA heeft beslist zich te baseren op de aanbevelingen van het National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE, 2006) en dit, omwille van de volgende redenen :

- de exhaustiviteit van de aanbevelingen en de kwaliteit van de wetenschappelijke methodologie die bij het concipiëren van de aanbevelingen werd gehanteerd,
- de selectie van deze aanbevelingen op basis van een bibliografisch onderzoek dat in het kader van de studie van Lardennois et al. (2007) verwezenlijkt werd alsook het feit dat de leden van het begeleidingscomité van deze studie het met deze aanbevelingen eens zijn,
- de navolging van de leden van de FRKVA.

De studie van Lardennois et al. (2007) heeft aangetoond dat er, in ons land, verschillende taalkundige percepties bestaan van de begrippen geweld en agressie. De Raad heeft gekozen voor het begrip "agressie".

In het kader van deze indicatorenfiches worden de volgende vormen van agressie beschouwd : auto-agressie, agressie gericht op anderen, agressie gericht op objecten, seksuele agressie en verbale agressie.

Noteren we ook dat de guidelines van het NICE ook van toepassing zijn in het geval van « verstoord gedrag » (« disturbed behaviour »), d.w.z. wanneer een zorgverstrekker getuige is van emoties en het slachtoffer is van gedragingen van de patiënt die afwijken van de ondergane/aanvaarde norm gelet op de aanwezigheid van een mentale aandoening. Deze aanbevelingen zijn ook van toepassing voor de algemene spoedgevallendiensten.

Het betreft een sleutelaanbeveling van het NICE, dat eveneens prioritair het auditeren van dit soort opleidingen aanbeveelt om er de efficiëntie van te garanderen.

4. Indicatoren voor preventie en beheer van agressie in de psychiatrie

Identificatienummer CFQAI 4b-PSY	Versienummer 0.1	14/10/2013	Pagina 3 van 7
-------------------------------------	---------------------	------------	-------------------

4.b Opleidingsbeleid aangaande preventie en beheer van agressie

Om agressieve incidenten te voorkomen en beter te beheren heeft het verzorgend personeel er inderdaad nood aan, aangewezen competenties te ontwikkelen.

De opleiding maakt het onder meer mogelijk om het personeel, maar ook de patiënten meer te beschermen.

Bovendien zou voor de ziekenhuizen een vergelijking met andere diensten en instellingen kunnen leiden tot belangrijke interne reflecties.

Indien men beschikt over uniforme gegevens ter zake zou het ook voor de overheden mogelijk zijn om de problematiek beter te vatten en gerichte beleidslijnen uit te tekenen.

3 Beschrijving van de indicator

Type indicator	Structuurindicator
Omschrijving	<p>Het opleidingsbeleid van verpleegkundigen met het oog op het voorkomen en beheren van agressie moet de volgende criteria omvatten :</p> <ul style="list-style-type: none">• het type personeel dat de opleidingen moet krijgen en het vereiste opleidingsniveau (deze hiërarchisering van de opleidingsbehoeften zou moeten gebaseerd zijn op een risico-evaluatie) ;• de frequentie van de opleidingen;• het proces volgens dewelke de opleiding wordt verstrekt;• de aangeleerde technieken (bv. de-escalatietechnieken) ;• de manier waarop de opleider feedback geeft aan de verantwoordelijke van de verpleegkundige die de opleiding heeft gevolgd, betreffende het al dan niet verwerven van de na het traject verwachte competenties ;• de manier waarop de verschillende technieken en bovenvermelde maatregelen zijn geïntegreerd in het beleid van het ziekenhuis. <p>Bovendien moeten de beroepsbeoefenaars die gemachtigd zijn een kalmeringsmiddel toe te dienen (zie fiche 4cpsy), een fysieke beheersing (zie fiche 4dpsy) of een afzondering toe te passen, of in te staan voor de opvolging van deze patiënten, minstens een permanente opleiding krijgen in basisreanimatie (Basic Life Support - BLS) en in basis CPR (Cardiopulmonary resuscitation).</p> <p>De opleiding in basisreanimatie (BLS) omvat nl. de volgende elementen: het plaatsen van het slachtoffer in stabiele zijligging, het herkennen van een hartstilstand, het uitvoeren van hartmassage en van beademingen, het gebruiken van een Automatische Externe Defibrillator (AED).</p>

4. Indicatoren voor preventie en beheer van agressie in de psychiatrie

Identificatienummer CFQAI 4b-PSY	Versienummer 0.1	14/10/2013	Pagina 4 van 7
-------------------------------------	---------------------	------------	-------------------

4.b Opleidingsbeleid aangaande preventie en beheer van agressie

	<p>De opleiding in basis CPR (Cardiopulmonary resuscitation) omvat nl. de volgende elementen: de oorzaken en preventie van een hartstilstand, de universele algoritmen van CPR, luchtwegmanagement, basismedicatie en defibrillatie.</p> <p>Zowel de A- en T-eenheden als de K-eenheden worden beschouwd.</p>
--	---

Naast de criteria opgesomd in bovenstaande tabel, omvatten de guidelines van het NICE ook aanbevelingen, als sleutelprioriteiten, dat de permanente opleiding, enerzijds, het herkennen van woede en van potentiële agressie, van de antecedenten en van de risicofactoren van agressief gedrag moet omvatten, en, anderzijds, de controle van het verbale en non verbale gedrag door het personeel. Ook methoden voor anticipatie, deëscalatie of coping zouden aan bod moeten komen.

4 Tellers en noemers

Indicator Opleidingsbeleid aangaande preventie en beheer van agressie

- A- en T-eenheden (FRKVA 4bPSY1)

$$\text{FRKVA 4bPSY1} = \underline{4b1psy} + \underline{4b2psy}$$

2

Teller 1	Op 31/12/2013 bestaat er, voor de A- en T-eenheden in de instelling, een formele beschrijving van het opleidingsbeleid van de verpleegkundigen aangaande de preventie en het beheer van agressie, dat beantwoordt aan de 5 eerste criteria die in de tabel onder punt 3 (beschrijving van de indicator) opgesomd zijn.
Noemer	/
Antwoord 4b1psy	Ja = 1 Neen = 0

Teller 2	Op 31/12/2013 bestaat er, voor de A- en T-eenheden in de instelling, een formele beschrijving van het opleidingsbeleid van de verpleegkundigen aangaande BLS- en CPR-technieken.
Noemer	/

4. Indicatoren voor preventie en beheer van agressie in de psychiatrie

Identificatienummer CFQAI 4b-PSY	Versienummer 0.1	14/10/2013	Pagina 5 van 7
-------------------------------------	---------------------	------------	-------------------

4.b Opleidingsbeleid aangaande preventie en beheer van agressie

Antwoord 4b2psy	Ja = 1 Neen = 0
-----------------	--------------------

Indicator Opleidingsbeleid aangaande preventie en beheer van agressie

- K-eenheden (FRKVA 4bPSY2)

$$\text{FRKVA 4bPSY2} = \underline{4b3psy} + \underline{4b4psy}$$

2

Teller 3	Op 31/12/2013 bestaat er, voor de K-eenheden in de instelling, een formele beschrijving van het opleidingsbeleid van de verpleegkundigen aangaande de preventie en het beheer van agressie, dat beantwoordt aan de 5 eerste criteria die in de tabel onder punt 3 (beschrijving van de indicator) opgesomd zijn.
Noemer	/
Antwoord 4b3psy	Ja = 1 Neen = 0

Teller 4	Op 31/12/2013 bestaat er, voor de K-eenheden in de instelling, een formele beschrijving van het opleidingsbeleid van de verpleegkundigen aangaande BLS- en CPR-technieken.
Noemer	/
Antwoord 4b4psy	Ja = 1 Neen = 0

5 Domein

- ☒ Kwaliteit van zorg ☒ Patiëntveiligheid. ☐ Tevredenheid van de patiënt
☐ Personeelstevredenheid

4. Indicatoren voor preventie en beheer van agressie in de psychiatrie

Identificatienummer CFQAI 4b-PSY	Versienummer 0.1	14/10/2013	Pagina 6 van 7
-------------------------------------	---------------------	------------	-------------------

4.b Opleidingsbeleid aangaande preventie en beheer van agressie

6 Communicatie/Rapportering

Verantwoordelijke	Directeur verpleegkundig departement
Communicatiemodus	Elektronisch via Excel bestand
Doel rapportering	Benchmark
Periodiciteit	Jaarlijks
Opstartdatum	2013

7 Interpretatie van resultaten

Om welke reden(en) zou uw resultaat niet "zo goed" kunnen zijn als de resultaten van andere instellingen?

Volgende redenen kunnen een verklaring zijn voor het ontbreken van een dergelijk opleidingsbeleid:

- gebrek aan motivatie van het kaderpersoneel en/of van de directie om dit beleid te ontwikkelen;
- gebrek aan institutionele steun, ofwel over de inhoud (institutionele cultuur), ofwel in de operationalisering (bv. ter beschikking stellen van opleidingsmiddelen – theorie en praktijk);
- afwezigheid van human resources (kwalitatief of kwantitatief) en/of andere middelen om dit beleid te kunnen ontwikkelen.

8 Referenties

Lardennois, M., Duquesne, P., Gillain, N., Vanbelle, S., Leduc, D., Bardiau, F., 2007. Uitwerking van een richtlijn voor het omgaan met geweld in de psychiatrie. Brussel: Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. Beschikbaar op www.health.belgium.be.

National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE), 2006. Violence : The short – term management of disturbed/violent behaviour in in-patient psychiatric settings and emergency departments. Londen : Royal College of Nursing. Beschikbaar op www.nice.org.uk/guidance/index.jsp?action=byID&r=true&o=10964.

Federale Raad voor de Kwaliteit
van de Verpleegkundige Activiteit
Conseil Fédéral pour la Qualité
de l'Activité Infirmière

4. Indicatoren voor preventie en beheer van agressie in de psychiatrie

Identificatienummer CFQAI 4b-PSY	Versienummer 0.1	14/10/2013	Pagina 7 van 7
-------------------------------------	---------------------	------------	-------------------

4.b Opleidingsbeleid aangaande preventie en beheer van agressie

9 Bijlagen

/